

Darba lietu trīspusējās sadarbības apakšpadomes
sēdes protokols Nr. 31-02 – 12/03

Rīgā

2024.gada 12.martā

Sēdi vada Māris Badovskis - Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta direktors.

Piedalās:

No valdības puses:

Māris Badovskis - Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta direktors

Ineta Vjakse - Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta direktora vietniece

Sandris Rāgs - Tieslietu ministrijas Civiltiesību departamenta Vispārējo civiltiesību nodaļas jurists

Renārs Lūsis - Valsts darba inspekcijas direktors

Mārīte Noriņa - Valsts darba inspekcijas Metodiskās vadības un kompetenču pilnveides nodaļas vadošā juriskonsulte

DLTSA izvirzītie LDDK pārstāvji:

Dace Teice - SIA "Tet"

Alīna Aronberga - AS "AirBaltic"

Liene Vancāne- AS "Latvenergo"

Elita Tīlīte-Kārkle – AS "CleanR Grupa"

DLTSA izvirzītie LBAS pārstāvji:

Kaspars Rācenājs - LBAS jurists

Gita Oškāja - LBAS priekšsēdētāja vietniece

Jānis Mucenīks - LAB "Energija" priekšsēdētāja vietnieks

Pieaicinātās personas:

Elīna Celmiņa – Labklājības ministrijas valsts sekretāra vietniece

Natalja Preisa - LBAS Eiropas Savienības normatīvo aktu un politikas dokumentu eksperte

Ilze Zvīdriņa – Labklājības ministrijas Darba tirgu politikas departamenta direktora vietniece

Raimonds Brīdaks - Labklājības ministrijas Darba tirgu politikas departamenta vecākais eksperts

Anete Neilande - LDDK darba tiesību eksperts

Līga Klemere - Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte

Māra Vīksne - Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte

Jolanta Geduša - Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte

Ērika Anīte – praktikante Labklājības ministrijā

Sēdi sāk plkst.13.00

Darba kārtība

1. Informācija par Starptautiskās darba konferences 2023. gada 111. sesijā pieņemto Drošas un veselīgas darba vides (no tās izrietošie grozījumi) konvenciju Nr. 191 (*Safe and Healthy Working Environment (Consequential Amendments) Convention*) un Drošas un veselīgas darba vides (no tās izrietošie grozījumi) rekomendāciju Nr.207 (*Safe and Healthy Working Environment (Consequential Amendments) Recommendation*).

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte Māra Vīksne

2. Informācija par Starptautiskās darba konferences 2023. gada 111. sesijā pieņemto Rekomendāciju Nr. 208 par kvalitatīvu mācekļību (*Quality Apprenticeships Recommendation No.208*).

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta direktora vietniece Ilze Zvīdriņa

3. Informācija par citiem aktuālajiem jautājumiem, kas saistīti ar Latvijas dalību Starptautiskajā Darba organizācijā (turpmāk – SDO)

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte Līga Klemere.

4. Citi jautājumi.

Sēdes vadītājs atklāj sēdi un iepazīstina sēdes dalībniekus ar darba kārtību.

- 1. Informācija par Starptautiskās darba konferences 2023. gada 111. sesijā pieņemto Drošas un veselīgas darba vides (no tās izrietošie grozījumi) konvenciju Nr. 191 (*Safe and Healthy Working Environment (Consequential Amendments) Convention*) un Drošas un veselīgas darba vides (no tās izrietošie grozījumi) rekomendāciju Nr.207 (*Safe and Healthy Working Environment (Consequential Amendments) Recommendation*).**

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte Māra Vīksne

Ziņotājs informē, ka Starptautiskās darba konferences 2023. gada 111. sesijā pieņemtā Drošas un veselīgas darba vides konvencija Nr. 191 un Drošas un veselīgas darba vides rekomendācija Nr.207 pēc būtības ir tehniska rakstura, kas paredz grozījumus citās jau spēkā esošajās konvencijās un rekomendācijās, iekļaujot tajās atsauces uz izmaiņām SDO fundamentālajos principos. 2022. gadā Starptautiskajā darba konferencē tika pieņemta rezolūcija, kas paredz noteikt jaunu fundamentālo principu – droša un veselībai nekaitīga darba vide, tādējādi bija nepieciešams šo principu nostiprināt vairākās konvencijās un rekomendācijās, pieņemot attiecīgi konvenciju Nr. 191 un rekomendāciju Nr.207. Ņemot vērā to, ka Latvijā normatīvais regulējums darba aizsardzības jomā jau atbilst visām nepieciešamajām starptautiskajām prasībām un pieņemtā konvencija Nr.191 ietver tikai tehniskus grozījumus, tuvākajā laikā šīs konvencijas ratifikācija netiek plānota.

LBAS pārstāvji atgādina par iniciatīvām darba aizsardzības normatīvo aktu jomā, kuras LBAS izvirzīja apspriešanai pagājušajā gadā un piedāvā nākamo DL TSA sēdi veltīt šo iniciatīvu apspriešanai.

Labklājības ministrijas pārstāvis norāda, ka lielākā daļa no iniciatīvām nebija leģislatīva rakstura, bet gan saistītas ar normatīvo aktu piemērošanu un skaidrošanu, kas daļēji jau līdz šim tiek īstenots caur Darba aizsardzības preventīvo pasākumu plānu un citām komunikācijas platformām.

Labklājības ministrijas pārstāvis aicina sociālos partnerus būt aktīvākiem un izteikt priekšlikumus Darba aizsardzības preventīvo pasākumu plāna izstrādei, lai sagatavotu darba devējiem un nodarbinātajiem nepieciešamos informatīvos materiālus un realizētu mērķtiecīgus pasākumus, kā arī pašiem sociālajiem partneriem realizēt informatīvi skaidrojošas aktivitātes.

Vienlaikus LM pārstāvis aicina veidot diskusiju par normatīvo aktu izmaiņām kontekstā ar nākamā perioda Darba aizsardzības jomas attīstības plānu, pie kura izstrādes darbs jau uzsākts.

2. Informācija par Starptautiskās darba konferences 2023. gada 111. sesijā pieņemto Rekomendāciju Nr. 208 par kvalitatīvu mācekļību (*Quality Apprenticeships Recommendation No.208*).

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta direktora vietniece Ilze Zvīdriņa

Ziņotājs informē, ka Starptautiskās darba konferences 2023. gada 111. sesijā tika pieņemta Rekomendācija Nr.208 par kvalitatīvu mācekļību (*Quality Apprenticeships Recommendation No.208*) (turpmāk – Rekomendācija), kā arī informē sēdes dalībniekus par Rekomendācijas saturu un tās īstenošanas plāniem, īpaši uzsverot, ka Rekomendācija paredz to, ka kvalitatīva mācekļība, tajā skaitā darba vidē balstītas mācības un prakses, iekļauj arī darba tiesisko attiecību un sociālās drošības aspektus.

Vienlaikus ziņotājs norāda, ka, ņemot vērā, ka Rekomendācija attiecas uz profesionālās izglītības sistēmu, tās ietvaros organizētajām darba vidē

balstītajām mācībām un praksēm, Izglītības un zinātnes ministrija tika lūgta iepazīties ar Rekomendāciju un informēt Labklājības ministriju par to, cik lielā mērā pašreizējā sistēma atbilst Rekomendācijā ietvertajam, un par to, vai un kādi ir plāni sistēmas pilnveidojumiem, kas varētu veicināt Rekomendācijā ietverto ieteikumu ieviešanu Latvijā.

Ievērojot to, ka neviens Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvis uz DLTSA sēdi nav ieradies, ziņotājs informē par Izglītības un zinātnes ministrijas atbildes vēstulē pausto viedokli. Ziņotājs apņemas nosūtīt LBAS un LDDK minēto vēstuli informācijai un iespējamiem komentāriem.

LBAS un LDDK tiek aicināti sniegt savu viedokli rakstiski par darba vidē balstīto mācību un profesionālās izglītības prakšu sistēmu Rekomendācijas kontekstā.

Vienlaikus LBAS un LDDK tiek aicināti par sevi interesējošiem jautājumiem rakstiski vērsties Izglītības un zinātnes ministrijā, informējot par to Labklājības ministriju. Attiecīgi, ja rodas no šīs sarakstes izrietoši jautājumi Labklājības ministrijas kompetences jomā, LDDK un LBAS var vērsties Labklājības ministrijā.

Tāpat LBAS ierosina rīkot vebināru ar Izglītības un zinātnes ministriju, piesaistot sociālos partnerus, Rekomendācijā ietverto ieteikumu ieviešanai. Valdības puses pārstāvjiem nav iebildumu pret šāda vebināra organizēšanu.

3. Informācija par citiem aktuālajiem jautājumiem, kas saistīti ar Latvijas dalību SDO

Ziņotājs: Labklājības ministrijas Darba attiecību un darba aizsardzības politikas departamenta vecākā eksperte Līga Klemere un Astra Vjaterē

L.Klemere ziņo par šādiem jautājumiem:

1.SDO anketa par jaunpieņemtajiem SDO instrumentiem/sertificētajiem dokumentiem:

- Drošas un veselīgas darba vides (no tās izrietošie grozījumi) konvencija Nr.191 (*Safe and Healthy Working Environment (Consequential Amendments) Convention No.191*);
- Drošas un veselīgas darba vides (no tās izrietošie grozījumi) rekomendācija Nr.207 (*Safe and Healthy Working Environment (Consequential Amendments) Recommendation No.207*);
- Rekomendācija Nr.208 par kvalitatīvu mācekļību (*Quality Apprenticeships Recommendation No.208*).

2. Latvijas neratificēto SDO konvenciju un rekomendāciju ziņojumi:

- 2024.gadā iesniegtais;
- 2025.gadā iesniedzamais.

3. Starptautiskās darba konferences 112.sesija (03.06.-14.06.):

- pārstāvju deleģēšana;
- MK rīkojums "Par Latvijas Republikas delegāciju dalībai Starptautiskās darba konferences 112.sesijā Ženēvā".

4. Globālā sociālā taisnīguma koalīcija:

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

- mērķis - veicināt daudzpusēju sadarbību, lai īstenotu vispārējo mērķi uzlabot sociālo taisnīgumu un pienācīgu darbu visiem;
 - 6 darbības jomas;
 - Eiropas Komisija pievienojusies dalībvalstu vārdā.
5. Ikgadējie ziņojumi par Latvijas ratificēto SDO konvenciju normu īstenošanu:
- 2024.gadā - 9 SDO konvencijas (Nr.11, Nr.81, Nr.87, Nr.98, Nr.129, Nr.135, Nr.144, Nr.151, Nr.154, tematika - biedrošanās brīvība, tiesības slēgt koplīgumus, ar Valsts darba inspekcijas darbību saistītie jautājumi).

6. SDO anketa “Normatīvais regulējums un prakse par pienācīga darba īstenošanu platformu ekonomikā” (*Law and practice report on Realizing decent work in the platform economy*).

7. SDO konvencijas Nr.87 “Par asociāciju brīvību un tiesību aizsardzību, apvienojoties organizācijās” (*Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948*) tiesību interpretācija Starptautiskajā tiesā saistībā ar tiesībām streikot:

- tiesības iesniegt viedokli arī starptautiskajām sociālo partneru organizācijām (rakstiskie paziņojumi līdz 16.05.; rakstiskie komentāri līdz 16.09).

A.Vjatore ziņo par SDO konvencijas Nr.190 par vardarbības un uzmākšanās apkarošanu darba vidē (*Violence and Harassment Convention, 2019, No.190*) ratifikācijas izvērtēšanas procesu Latvijas normatīvajos aktos, norādot, ka Valdības rīcības plāns paredz sagatavot izvērtējumu par ANO SDO konvencijas Nr.190 "Konvencija par vardarbības un uzmākšanās apkarošanu darba vidē" (turpmāk – Konvencija) ratifikācijas iespējām.

Atbilstoši tam Labklājības ministrija sastādīs atbilstības tabulu un nosūtīs iesaistītajām institūcijām, to skaitā arī LDDK un LBAS kā līdzatbildīgajām institūcijām, izvērtēšanai. Attiecīgi tiks pētīts, vai objektīvi var ieviest Konvencijas prasības Latvijā.

Sēdes vadītājs uzsver, ka Konvencijas ieviešana prasa ne tikai formālus lēģislatīvus pasākumus, bet arī virkni praktisku darbību no darba devēju puses. Tādējādi LDDK tiek lūgti sevišķi rūpīgi izvērtēt, kā un vai ir iespējams praksē ieviest Konvencijas prasības.

LBAS ir gatavi aktīvi iesaistīties Konvencijas prasību izvērtēšanas procesā.

4. Citi jautājumi

1. LBAS norāda, ka SDO Konvenciju un rekomendāciju piemērošanas ekspertu komiteja ir sagatavojusi un ievietojuši SDO mājas lapā šī gada ziņojumu, kas ietver novērtējumu par situāciju saistībā ar starptautisko darba standartu piemērošanu katrā SDO dalībvalstī. Attiecībā uz Latviju ir konstatētas neatbilstības par SDO konvenciju Nr. 100¹ un Nr. 111² normu

¹ 1951. gada Konvencija par vienlīdzīgu atlīdzību

² 1958. gada Konvencija par diskrimināciju attiecībā uz nodarbinātību un nodarbošanos

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

īstenošanu. LBAS vēlas uzzināt Labklājības ministrijas viedokli par šo jautājumu.

Attiecībā uz SDO konvenciju Nr. 100 valdības puses pārstāvis informē, ka šobrīd notiek aktīvs darbs pie jaunās 2023.gada 10.maija Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2023/970 par to, lai ar darba samaksas pārredzamības un izpildes mehānismu stiprinātu to, kā tiek piemērots princips par vienādu darba samaksu vīriešiem un sievietēm par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu, (turpmāk – Direktīva) prasību pārņemšanas. Savukārt saistībā ar neatbilstībām SDO konvencijas Nr. 111 prasībām LBAS tiek aicināts viedokļa saņemšanai sazināties ar Valsts kanceleju, Izglītības un zinātnes ministriju, Tieslietu ministriju kā par attiecīgajiem jautājumiem kompetentajām iestādēm.

2. LBAS saistībā ar organizatoriskiem jautājumiem, kas saistīti ar dalību Starptautiskajā darba konferencē, jautā par iespēju, atsaucoties uz cenu pieaugumu, nākamo gadu laikā palielināt sociālajiem partneriem piešķirto finansējumu, kā arī jautā par iespēju Labklājības ministrijai pārņemt sociālo partneru viesnīcu un avioreisu rezervāciju veikšanu.

Labklājības ministrijas pārstāvis skaidro, ka pagaidām nekādas izmaiņas šajos jautājumos netiek plānotas, tomēr sociālie partneri tiks informēti, ja tiks veiktas kādas izmaiņas piešķirtajā finansējumā vai rezervācijas veikšanas kārtībā.

3. Valdības puses pārstāvis interesējas, vai LDDK un LBAS ir tikušies vadības līmenī, lai panāktu kompromisu normatīvo aktu grozījumu jautājumos, par kuriem līdz šim vienošanās nav bijusi panākta.

LBAS informē, ka šāda tikšanās ir notikusi un ir panākta vienošanās, ka katra no pusēm rakstiski informēs viena otru par savu redzējumu. Valdības puses pārstāvis aicina LDDK un LBAS pēc iespējas ātrāk savā starpā vienoties un informēt Labklājības ministriju.

Sēdi slēdz 14.40

Sēdes vadītājs:

M.Badovskis

Sēdi protokolēja:

A.Vjaterē